

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-98-34-R
Datum: 19. mart 2009.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Fausto Pocar, predsjedavajući
sudija Mohamed Shahabuddeen
sudija Mehmet Güney
sudija Andréia Vaz
sudija Theodor Meron

V. d. sekretara: g. John Hocking,

Odluka od: 19. marta 2009.

MLADEN NALETILIĆ, zvani Tuta

protiv

TUŽIOCA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU MLADENA NALETILIĆA
ZA PREISPITIVANJE**

Tužilaštvo:

g. Gerhard Zahner

Obrana:

g. Peter Kremer, QC

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće, odnosno Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za ponavljanje pretresa" od 1. jula 2008. (dalje u tekstu: Zahtjev) podnijetom u ime Mladena Naletilića (dalje u tekstu: podnosilac Zahtjeva).¹

I. KONTEKST

2. Dana 31. marta 2003., Pretresno vijeće I donijelo je Presudu u predmetu *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, i osudilo Mladena Naletilića (dalje u tekstu: podnosilac Zahtjeva) na zatvorsku kaznu u trajanju od 20 godina.² Dana 3. maja 2006., nakon što su tužilaštvo, podnosilac Zahtjeva i Vinko Martinović uložili žalbe, Žalbeno vijeće potvrdilo je većinu osuđujućih presuda protiv žalioca i potvrdilo gorenavedenu kaznu.³

3. U svom Zahtjevu, podnosilac Zahtjeva navodi da postoje nove činjenice koje je doznao tek 21. decembra 2006., a koje pokazuju da je nevin u pogledu zločina za koje je osuđen.⁴ Podnosilac Zahtjeva dalje tvrdi da te činjenice pokazuju da su Prvostepena i Drugostepena presuda povrijedile njegovo pravo na pravično suđenje.⁵ On stoga traži da Žalbeno vijeće poništi Prvostepenu i Drugostepenu presudu, da ga oslobodi optužbe i pusti na slobodu, te da ponovno otvori njegov predmet.⁶

4. Zahtjev sačinjavaju tri dopisa koja je g. Gerhard Zahner poslao Međunarodnom sudu 27. aprila 2007., (dalje u tekstu: Prvi dopis), 23. novembra 2007. (dalje u tekstu: Drugi dopis) i 19. juna 2008. (dalje u tekstu: Treći dopis).⁷ U odgovoru na prvo pismo, Sekretarijat je g. Gerharda Zahnera obavijesti da za podnošenje podnesaka Međunarodnom sudu mora biti

¹ Zahtjev je zaveden u Sekretarijatu (*vidi infra*, par. 4, 6). Reference u ovoj Odluci u vezi s paginacijom u Zahtjevu temelje se na brojevima stranica kako ih je odredio Sekretarijat.

² *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-T, Presuda, 31. mart 2003., (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), par. 765.

³ *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-A, Presuda, 3. maj 2006., (dalje u tekstu: Drugostepena presuda), str. 207-208.

⁴ Zahtjev, str. 20.

⁵ *Ibid.*

⁶ Zahtjev, str. 2 i 21.

⁷ Zahtjev, str. 21, 26 i 29.

zvanično imenovan za branioca podnosioca Zahtjeva, kako bi ispunio uslove predviđene pravilima 44 i 45 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).⁸ Shodno tome, g. Gerhard Zahner zvanično je imenovan za branioca 18. oktobra 2007.⁹ Po prijemu Drugog dopisa, Služba za pravnu pomoć i pitanja pritvora Međunarodnog suda (dalje u tekstu: OLAD) kontaktirala je podnosioca Zahtjeva kako bi mu pružila pomoć u vezi s dostavom podnesaka.¹⁰

5. Dana 7. maja 2008., šef kabineta predsjednika Međunarodnog suda (dalje u tekstu: šef kabineta) odgovorio je na dodatno pismo koje je predsjedniku uputio podnosilac Zahtjeva. Šef kabineta podsjetio je podnosioca Zahtjeva da je važno da dostavljanje podnesaka odvija sukladno Pravilniku i na njegove obaveze predviđene Profesionalnim kodeksom branilaca koji postupaju pred Međunarodnim sudom.¹¹ Šef kabineta takođe je predložio da se podnosilac Zahtjeva, bude li i dalje imao poteškoća u razumijevanju tog postupka, obrati OLAD-u za daljnje upute.¹²

6. U odgovoru na dopis šefa kabineta, podnosilac Zahtjeva poslao je Treći dopis u kom je ukratko ponovio argumente iznijete u Prvom i Drugom dopisu. Zahtjev je zaveden u Sekretarijatu 1. jula 2008. Tužilaštvo je dostavilo odgovor na Zahtjev 29. jula 2008.¹³ Dana 12. septembra 2008., Sekretarijat je na povjerljivoj osnovi podnio više izjava i potvrda (dalje u tekstu: Izjave) u vezi sa Zahtjevom koji je OLAD posjedovao neodređeno vrijeme.¹⁴ Dana 25. septembra 2008., budući da tužilaštvo nije imalo priliku da pregleda Izjave u vrijeme podnošenja Odgovora, Žalbeno vijeće je tužilaštvu odobrilo, *proprio motu*, da podnese dodatni odgovor u roku od deset dana, a podnosiocu Zahtjeva da podnese repliku u roku od pet dana od

⁸ *Vidi* Dopis šefa kabineta Gabriella McIntyre braniocu Naletilića RA Gerhardu Zahneru, 7. maj 2008., (dalje u tekstu: dopis šefa kabineta), str. 1.

⁹ *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-A, Odluka sekretara o dodjeli branioca, 18. oktobar 2007.

¹⁰ *Vidi* dopis šefa kabineta, str. 1.

¹¹ *Ibid.*, str. 1, gdje se poziva na IT/125/Rev.2, 29. jun 2006., (dalje u tekstu: Profesionalni kodeks).

¹² *Ibid.*, str. 2.

¹³ *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-R, Odgovor tužilaštva na Naletilićeve zahtjeve za preispitivanje i "Pregled spisa", 29. jul 2008. (dalje u tekstu: Odgovor).

¹⁴ *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-R, Izjava, 12. septembar 2008. (dalje u tekstu: Izjave).

podnošenja dodatnog odgovora.¹⁵ Tužilaštvo je svoj dodatni odgovor podnijelo 3. oktobra 2008.¹⁶ Podnosilac Zahtjeva nije podnio repliku.

II. PRELIMINARNA PITANJA

7. Žalbeno vijeće napominje da ponosilac Zahtjeva nije ispunio formalne zahtjeve za podneske Međunarodnom sudu i nije postupio prema uputama Sekretarijata, te podsjeća podnosioca Zahtjeva da je važno da se ti zahtjevi ispune. Žalbeno vijeće takođe mora napomenuti da su tri dostavljena dopisa podnosioca Zahtjeva daleko ispod prosječne norme predviđene za podneske Međunarodnom sudu. Na kraju, Žalbeno vijeće napominje da je jezik podnosioca Zahtjeva loš i podsjeća ga da podneske može dostaviti na bilo kom od službenih jezika Međunarodnog suda.

8. Uprkos tome, budući da je to u interesu pravde, a naročito zbog toga da bi se izbjegla šteta koja bi se podnosiocu Zahtjeva mogla nanijeti zbog nedovoljne pažnje branioca, Žalbeno vijeće je odlučilo da razmotri utemeljenost Zahtjeva.

III. MJERODAVNO PRAVO

9. Žalbeno vijeće podsjeća da član 26 Statuta propisuje sljedeće:

Kad se otkrije nova činjenica koja nije bila poznata u vrijeme postupka pred pretresnim vijećima ili žalbenim vijećem a koja je mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluke, osuđenik ili tužilac mogu Međunarodnom sudu podnijeti prijedlog za preispitivanje presude.

Pravilo 119(A) Pravilnika reguliše podnošenje zahtjeva strane u postupku za preispitivanje presude i u svom relevantnom djelu propisuje sljedeće:

U slučaju da se otkrije nova činjenica koja nije bila poznata strani koja podnosi zahtjev u vrijeme postupka pred pretresnim vijećem ili Žalbenim vijećem i koja ni uz dužnu revnost nije mogla biti otkrivena, odbrana ili, u roku od godinu dana poslije izricanja pravomoćne presude, tužilac, mogu tom vijeću podnijeti zahtjev za preispitivanje presude.

¹⁵ *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-R, Nalog za dodatni odgovor tužilaštva, 25. septembra 2008.

¹⁶ *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-R, Dodatni odgovor tužilaštva u vezi s izjavama dostavljenim 12. septembra 2008., 3. oktobar 2008. (dalje u tekstu: Dodatni odgovor).

Pravilo 120 Pravilnika predviđa da, nakon preliminarnog pregleda zahtjeva strane u postupku za preispitivanje na osnovu pravila 119(A), "[a]ko se većina sudija vijeća konstituisanog po pravilu 119 slaže da je nova činjenica, da je bila dokazana, mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluke, vijeće će preispitati presudu i, nakon što sasluša strane, izreći novu presudu".

10. Kombinovani učinak člana 26 Statuta i pravila 119 i 120 Pravilnika je takav da strana koja podnosi zahtjev za preispitivanje, da bi uvjerala neko vijeće da preispita svoju presudu, mora pokazati sljedeće: (1) da postoji neka nova činjenica; (2) da ta nova činjenica u prvobitnom postupku nije bilo poznata strani koja podnosi zahtjev; (3) da neotkrivanje nove činjenice nije bilo posljedica nedostatka dužne revnosti strane koja podnosi zahtjev; i (4) da je ta nova činjenica mogla predstavljati odlučujući faktor prilikom donošenja prvobitne odluke.¹⁷ U sasvim izuzetnim okolnostima, preispitivanje se može dopustiti čak i ako je nova činjenica bila poznata strani koja podnosi zahtjev u vrijeme prvobitnog postupka, ili ju je ta strana uz primjenu dužne revnosti mogla otkriti, ako bi ignorisanje takve nove činjenice dovelo do neostvarenja pravde.¹⁸ Preispitivanje konačne presude vanredni je postupak, a ne dodatna prilika da neka strana u postupku ponovo iznosi argumentaciju koja je odbačena u pretresnom ili žalbenom postupku.¹⁹

¹⁷ *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-R, Odluka po zahtjevu tužioca za preispitivanje ili ponovno razmatranje, (Javna redigovana verzija), 23. novembar 2006. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Blaškić*), par. 7; *Tužilac protiv Mlade Radića*, predmet br. IT-98-30/1-R.1, Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje (Javna redigovana verzija), 31. oktobar 2006. (dalje u tekstu: Odluka o preispitivanju u predmetu *Radić*), par. 9-10; *Tužilac protiv Zorana Žigića*, predmet br. IT-98-30/1-R.2, Odluka po zahtjevu Zorana Žigića za preispitivanje na osnovu pravila 119, 25. avgust 2006., par. 8; *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, Odluka po zahtjevu za reviziju, 30. juli 2002., (francuski jezik), 8. avgust 2002. (engleski jezik) (dalje u tekstu: Odluka o preispitivanju u predmetu *Tadić*), par. 20. *Vidi takođe* *George A. N. Rutaganda protiv tužioca*, predmet br. ICTR-96-03-R, Odluka po zahtjevima za ponovno prazmatranje, preispitivanje, dodjelu branioca, objelodanjivanje i pojašnjenje, 8. decembar 2006., (dalje u tekstu: Odluka o preispitivanju u predmetu *Rutaganda*), par. 8; *Tužilac protiv Aloya Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-A, Odluka po zahtjevima Aloya Simbe za obustavljanje žalbenog postupka i preispitivanje, 9. januar 2007., par. 8; predmet *Eliezer Niyitegeka protiv tužioca*, predmet br. ICTR-96-14-R, Odluka po trećem zahtjevu za preispitivanje, 23. januar 2008. (dalje u tekstu: Odluka o preispitivanju u predmetu *Niyitegeka*), par. 13.

¹⁸ Odluka o preispitivanju u predmetu *Blaškić*, par. 8; Odluka o preispitivanju u predmetu *Radić*, par. 11; Odluka o preispitivanju u predmetu *Tadić*, par. 26-27. *Vidi takođe* Odluka o preispitivanju u predmetu *Rutaganda*, par. 8; Odluka o preispitivanju u predmetu *Niyitegeka*, par. 13.

¹⁹ *Vidoje Blagojević protiv tužioca*, predmet br. IT-02-60-R, Odluka po zahtjevu Vidoja Blagojevića za preispitivanje, 15. jul 2008., par. 4; Odluka o preispitivanju u predmetu *Rutaganda*, par. 8. *Vidi takođe* Odluka o preispitivanju u predmetu *Niyitegeka*, par. 13; *Jean-Bosco Barayagwiza protiv tužioca*, predmet br. ICTR-

11. Žalbeno vijeće podsjeća da se termin "nova činjenica" odnosi na nove informacije dokaznog karaktera koje potkrepljuju činjenicu koja nije razmatrana u prvostepenom, odnosno drugostepenom postupku.²⁰ Uslov da činjenica nije razmotrena tokom postupaka "znači da ona ne smije biti među elementima koje je tijelo koje je donijelo odluku uzelo u obzir prilikom donošenja presude".²¹ U suštini, strana koja podnosi zahtjev mora pokazati da Vijeće nije znalo za tu činjenicu prilikom donošenja svoje odluke.²²

IV. DISKUSIJA

A. Navodne nove činjenice u vezi s Naletilićevim učestvovanjem u zločinima za koje je osuđen

1. Argumenti strana u postupku

12. Podnosilac Zahtjeva tvrdi da se zaključci Međunarodnog suda u vezi s Naletilićevom odgovornosti za zločine počinjene na područjima Sovića, Doljana, Širokog Brijega i Mostara u periodu od aprila do septembra 1993. temelje na lažnom svjedočenju Falka Simanga (dalje u tekstu: Simang), na koje ga je potaknulo tužilaštvo "otvorenim uticanjem i obećavanjem povlaštenog tretmana".²³ Podnosilac zahtjeva tvrdi da je Simangovo svjedočenje bilo "apsolutno ključno za pokušaj tužilaštva da dokaže [da je on] bio počinilac krivičnog djela, da je imao odgovornost nadređenog i da je na navedenim lokacijama počinio određena djela

97-19-AR72. Odluka (dalje u tekstu: Zahtjev tužioca za preispitivanje ili ponovno razmatranje), 31. mart 2000., par. 43.

²⁰ Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Blaškić*, par. 14-15; Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Tadić*, par. 25. *Vidi takođe* Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Rutaganda*, par. 9; Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Niyitegeka*, par. 14.

²¹ Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Blaškić*, par. 14; Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Tadić*, par. 25. *Vidi takođe* Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Niyitegeka*, par. 14.

²² Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Blaškić*, par. 14. *Vidi takođe* Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Rutaganda*, par. 9; Odluka u vezi s preispitivanjem u predmetu *Niyitegeka*, par. 14.

²³ Zahtjev, str. 20.

tokom navedenog perioda"²⁴ kao i da je "predstavljalo ključnu komponentu u mišljenju Suda".²⁵

13. Podnosilac Zahtjeva tvrdi da je navodne nove činjenice otkrio u jesen 2006., nakon što se sastao sa Simangom, koga je sud u Njemačkoj osudio za ubistvo.²⁶ Podnosilac Zahtjeva se zatim sastao s Ralfom Mrachaczom (dalje u tekstu: Mrachacz), koji je takođe svjedočio pred Međunarodnim sudom u ovom predmetu i u Njemačkoj bio osuđen za ubistvo.²⁷ Podnosilac Zahtjeva tvrdi da ga je Mrachacz obavijestio da je njega i Simaga negdje između 1997. i 1999., dok su zajedno izdržavali kaznu u Njemačkoj, posjetilo Tužilaštvo i ponudilo da će im pomoći da se ponovo otvore njihovi predmeti pred njemačkim sudovima i obezbijediti im prijelaz u drugu kaznenu ustanovu u zamjenu za njihovo svjedočenje protiv podnosioca Zahtjeva.²⁸ On tvrdi da Mrachaczevo svjedočenje pokazuje da su u predmetu podnosioca zahtjeva "korišćena obećanja" i da je "njihovo postojanje namjerno i nepošteno prešućeno Međunarodnom sudu", što "pruža osnov za ponavljanje postupka i krši princip pravičnog suđenja".²⁹

14. Podnosilac zahtjeva tvrdi da se u svjetlu gorenavedenog "sve izjave date tokom suđenja moraju proučiti kako bi se odredilo u kojoj mjeri su bile motivisane manipulacijom, obećanjima, neuzimanjem u obzir ili propustima, i tako dovele do osude nezakonitim sredstvima".³⁰ Podnosilac Zahtjeva tvrdi da bi, da se za obećanja tužilaštva znalo tokom suđenja, strategija odbrane bila drugačija, Simangovo svjedočenje ne bi se smatralo vjerodostojnim i podnosilac zahtjeva bi dakle bio oslobođen po svim glavnim tačkama Optužnice u vezi s njegovom ulogom i učestvovanjem u nasilnim djelima počinjenim 1993.³¹

²⁴ Zahtjev, str. 17.

²⁵ Zahtjev, str. 2.

²⁶ Zahtjev, str. 17-18. Podnosilac Zahtjeva tvrdi da je tokom sastanka Simang navodno tražio dokumente koji bi ga oslobodili i pomogli mu da se ponovo otvori njegov predmet, "a da zauzvrat iznese cijelu priču". Podnosilac Zahtjeva tvrdi da je, nakon što je odgovorio da je "jedino što ima ponuditi Simangu istina", Simang "izgubio sav interes da se dalje s tim bavi" (Zahtjev, str. 16).

²⁷ Zahtjev, str. 15 i 18. *Vidi takođe* Dopis Naletilićevog branioca od 29. novembra 2005., obuhvaćen u Izjavama, str. 49.

²⁸ Zahtjev, str. 14-15 i 28-29.

²⁹ Zahtjev, str. 12.

³⁰ Zahtjev, str. 14.

³¹ *Ibid.*

Na kraju, tvrdi da bi se svi dokazi koje je iznijelo tužilaštvo smatrali sumnjivima i zbog toga njihovo korišćenje ne bi bilo dopušteno.³²

15. Podnosilac Zahtjeva dalje navodi da postojanje novih činjenica pokazuje da "iako je Simang tvrdio da je lično bio svjedok toga da je Naletilić tukao zatvorenike i bio komandant vojske u Sovićima i Širokom Brijegu, nije moguće da je on s tim bio upoznat".³³ Ova tvrdnja se temelji na dokazima koje sačinjavaju: (1) Mrachaczeva izjava; (2) Mrachaczeva pismena izjava;³⁴ (3) spisi Suda u Memmingenu, u Njemačkoj;³⁵ (4) sedam pismenih izjava bivših boraca u Doljanima i Sovićima iz perioda od 17. aprila do 21. aprila 2003.;³⁶ (5) pismena izjava jedne žene koja tvrdi da je Simangova bivša zaručnica;³⁷ i (6) potvrda uplate Simangu iz oktobra 1993.³⁸

16. Podnosilac Zahtjeva oslanja se na izjave koje mu je, kako navodi, dao Mrachacz, a koje, između ostalog, pokazuju da je Mrachacz istražiteljima Tužilaštva rekao da nikako nije moguće da Simang išta zna o Naletilićevoj ulozi u borbenim operacijama 1993. i 1994., zato što Simang nije u njima učestvovao.³⁹ Prema navodnim Mrachaczevim izjavama "sve što je Simang rekao je laž izrečena samo da bi došao do dokaza za ponovno otvaranje njegovog predmeta, kako mu je bilo obećano."⁴⁰ Podnosilac Zahtjeva tvrdi da su te izjave "namjerno zatajene kako bi Simangove tvrdnje izgledale istinite".⁴¹

17. Podnosilac Zahtjeva zatim dostavlja Mrachaczevu izjavu od 17. januara 2007., koja je bila odgovor na dopis podnosioca Zahtjeva, u kojoj Mrachacz govori o tome gdje se Simang nalazio u maju 1993.⁴² Mrachacz izjavljuje da je negdje od sredine do kraja maja Simang

³² *Ibid.*

³³ Zahtjev, str. 11.

³⁴ Izjave, str. 48.

³⁵ Izjave, str. 46-47.

³⁶ Izjave, str. 56, 62, 67, 77, 82, 87 i 93.

³⁷ Izjave, str. 73.

³⁸ Izjava, str. 45.

³⁹ Zahtjev, str. 11.

⁴⁰ Zahtjev, str. 10. Vidi takođe Zahtjev, str. 5 (dio koji se odnosi na svjedočenje Snježane Bubalo).

⁴¹ Zahtjev, str. 11.

⁴² Zahtjev, str. 48.

planirao da se vrati u Njemačku po dokumente za vjenčanje, da se vratio tek četiri sedmice kasnije, i da je "stoga u pomenuto vrijeme definitivno bio u Hercegovini."⁴³

18. Podnosilac Zahtjeva se takođe poziva na jednu stranicu iz Simangovog krivičnog dosjea na sudu u Memmingenu, tvrdeći da je on taj dokument dobio tek u novembru 2006.⁴⁴ Podnosilac Zahtjeva tvrdi da je, prema ovom dosjeu, Simang otputovao u Bosnu 1993. da bi se borio u ratu, da je ostao tamo do marta 1994., i tokom tog perioda nekoliko puta putovao u Njemačku; da je 1. juna 1993. uhapšen na njemačkoj granici prilikom povratka iz Jugoslavije; i da je izdržavao kaznu u Njemačkoj do 16. juna 1993.⁴⁵ Podnosilac Zahtjeva tvrdi da "već samo ova jedna činjenica dokazuje da nije bilo moguće da Simang bude upoznat s aktivnostima u aprilu i maju 1993., budući da je bio izvan zemlje do sredine juna 1993."⁴⁶

19. Podnosilac Zahtjeva dalje dostavlja svjedočenja više svjedoka, tvrdeći da su oni bili u poziciji da imaju saznanja o tome gdje se Simang nalazio u periodu od aprila do maja 1993.⁴⁷ Ta svjedočenja obuhvataju izjave sedmorice bivših vojnika koji tvrde da su učestvovali u borbenim operacijama u Doljanima i Sovićima od 17. do 21. aprila 1993.,⁴⁸ i koji izjavljuju da su poznavali Simanga, da on nije učestvovao u tim borbenim operacijama, te da je on postao pripadnik KB-a tek u ljeto 1993.⁴⁹ Dokazi uključuju i izjavu Snježane Bubalo, koja tvrdi da je Simang došao u Široki Brijeg početkom 1993., da je sredinom februara 1993. nestao i ponovo se pojavio krajem juna ili jula 1993.⁵⁰ Podnosilac Zahtjeva tvrdi da ovi dokazi predstavljaju nove činjenice koje opravdavaju ponovno otvaranje njegovog predmeta zato što dokazuju da je Simang lagao prilikom svjedočenja u sudnici i potvrđuju tvrdnju Mrachacza o tome da je Simang svjedočio samo da bi došao do povlastica koje mu je Tužilaštvo obećalo.⁵¹

⁴³ Izjave, str. 48. Vidi takođe Zahtjev, str. 7 (gdje se navodi da se prema Mrachaczu "Simang vratio u Njemačku negdje sredinom maja 1993., kako bi se riješio nešto u vezi sa svojim vjenčanjem"), i str. 9.

⁴⁴ Zahtjev, str. 7.

⁴⁵ Zahtjev, str. 7-9.

⁴⁶ Zahtjev, str. 9.

⁴⁷ Zahtjev, str. 3-5.

⁴⁸ Vidi izjava Željka Ivankovića, Izjave, str. 93; izjava Denisa Bjelice, Izjave, str. 87; izjava Emila Ćorića, Izjave, str. 82; izjava Olivera Knezovića, Izjave, str. 77; izjava Pere Zelenika, Izjave, str. 67; izjava Gabijana Bošnjaka, Izjave, str. 62; izjava Tihomira Čužića, Izjave, str. 56.

⁴⁹ Zahtjev, str. 3-5.

⁵⁰ Zahtjev, str.

⁵¹ Zahtjev, str. 3.

20. Na kraju, podnosilac Zahtjeva dostavlja potvrdu o uplati Simangu, koja navodno pokazuje da je Simang pristupio Hrvatskoj vojsci i KB-u 5. jula 1993.⁵² Podnosilac Zahtjeva tvrdi da ovi dokazi dokazuju da se "Simang nije nikada zvanično priključio ni KB-u ni ikojoj drugoj vojsci prije 5. jula 1993., kao što je on tvrdio" i da stoga "nije moguće da je imao bilo kakvih informacija o komandnom lancu ili [...] Naletilićevom položaju u cjelokupnoj organizaciji."⁵³

21. U odgovoru tužilaštvo tvrdi da se Zahtjev treba odbaciti po skraćenom postupku.⁵⁴ Tužilaštvo navodi da podnosilac Zahtjeva ne navodi konkretno zašto su činjenice koje iznosi nove i napominje da je o navodima u vezi sa Simangovom vjerodostojnošću i obećanjima koja mu je dalo tužilaštvo bilo riječi tokom pretresenog i žalbenog postupka.⁵⁵ Tužilaštvo dodaje da podnosilac Zahtjeva ne navodi ni zašto nije bio upoznat s tim činjenicama tokom postupka ni zašto ih nije otkrio primjenom dužnog mara,⁵⁶ osobito s obzirom na to da su Izjave dali njegovi bivši podređeni, pa "izgleda logično da je Naletilić znao za mogućnost da oni svjedoče tokom raspravnog i žalbenog postupka."⁵⁷ Tužilaštvo takođe tvrdi da podnosilac Zahtjeva ne navodi konkretno zašto su te činjenice mogle biti odlučujući faktor u donošenju presude o krivici niti zašto bi njihovo ignorisanje moglo rezultirati neostvarenjem pravde.⁵⁸ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da se u Zahtjevu ne identifikuje na koje se konkretno zaključke u presudama odnose koje navodne činjenice i na koje konkretne dijelove presude to utiče.⁵⁹

22. Tužilaštvo takođe pouzdano tvrdi da podnosilac zahtjeva "tvrdeći da ga treba osloboditi optužbe zato što je Simang lagao ignoriše ogromnu količinu dokaza na kojima se osuđujuća presuda temelji".⁶⁰ U vezi s tim tužilaštvo navodi sljedeće:

⁵² Zahtjev, str. 6. *Vidi takode* Izjave, str. 45.

⁵³ Zahtjev, str. 6.

⁵⁴ Odgovor, par. 1.

⁵⁵ Odgovor, par. 5; Dodatni odgovor, par. 5.

⁵⁶ Odgovor, par. 5.

⁵⁷ Odgovor, par. 6; Dodatni odgovor, par. 5.

⁵⁸ Odgovor, par. 7.

⁵⁹ *Ibid.*

⁶⁰ *Ibid.* (fusnota izostavljena); vidi takođe Dodatni odgovor, par. 7, u kojem se navode primjeri o tome da se Simang ne pominje u zaključcima na kojima se temelje osuđujuće presude za zlostavljanje u Mostaru, stanici MUP-a u Širokom Brijegu i logoru Heliodrom.

Drugi svjedoci i dokumentarni dokazi potkrepljuju zaključke o zločinima u Sovićima i Doljanima. Na primjer, komandni položaj Naletilića u vezi s napadima na Soviće i Doljane temelji se na iskazima tri svjedoka – pored Simanga – i na dokumentarnim dokazima. Naletilićeva odgovornost za zlostavljanje u Doljanima bila je utemeljena na iskazima četiri svjedoka (uključujući žrtve zlostavljanja) – pored Simanga.⁶¹

23. Na kraju, tužilaštvo tvrdi da su izjave Snježane Bubalo i Mrachacza u vezi sa Simangovim prisustvom kontradiktorne.⁶²

2. Analiza

24. Žalbeno vijeće se nije uvjerilo da ikoja od navodno novih činjenica koje je iznio podnositelj Zahtjeva predstavljaju nove činjenice koje bi opravdale preispitivanje prvostepene ili drugostepene presude. U vezi s ovim, Žalbeno vijeće prvo napominje da su navodi podnosioca Zahtjeva u vezi s obećanjima koje je tužilaštvo dalo Simangu i Mrachaczu, kao i vjerodostojnost Simanga, pomenuti i riješeni i u pretresnoj i u žalbenoj fazi.⁶³ Konkretno, Pretresno vijeće je primilo k znanju da je podnositelj zahtjeva iznio da su Mrachacz i Simang bili "kupljeni i plaćeni" i zaključilo je da "[č]injenica da je Falk Simang izrazio nadu da će njegov predmet u Njemačkoj biti ponovo otvoren po završetku ovog postupka ne čini, po mišljenju Vijeća, njegovo svjedočenje ništa manje pouzdanim i vjerodostojnim".⁶⁴ Žalbeno vijeće je potvrdilo ovaj zaključak.⁶⁵ Žalbeno vijeće ponavlja da preispitivanje postupka nije prilika za ponovno pokretanje argumenata koji nisu bili uspješni u pretresnom ili žalbenom postupku.⁶⁶

⁶¹ Dodatni odgovor, par. 8 (fusnota izostavljena).

⁶² Dodatni odgovor, par. 9.

⁶³ Prvostepena presuda, par. 26, fusnota 48; Drugostepena presuda, par. 172-176, 243-249. Vidi takođe *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-T, povjerljiva Odluka po odgovoru optuženog Naletilića na podnesak tužilaštva u vezi sa svjedocima odbrane i obnovljeni novi zahtjevi kojima se traži pravni lijek te zahtjev za izdavanje subpoene na osnovu pravila 54, 4. juni 2002., str. 2-3.

⁶⁴ Prvostepena presuda, par. 26, fn. 48.

⁶⁵ Drugostepena presuda, par. 172-176.

⁶⁶ Vidi *supra*, par. 10, fn. 19.

25. Žalbeno vijeće dalje podsjeća da se termin "nove činjenice", za svrhe preispitivanja, odnosi na nove informacije koje imaju dokaznu vrijednost i potkrepljuju činjenicu koja nije razmotrena ni uzeta u obzir u prvobitnom postupku.⁶⁷ Shodno tome, budući da je pitanje vjerodostojnosti Simanga razmotreno prilikom pretresnog i žalbenog postupka u svjetlu navoda o obećanjima koje je tužilaštvo dalo Simangu i Mrachaczu, Žalbeno vijeće zaključuje da podnosilac zahtjeva nije pokazao da dokazi iznijeti u Zahtjevu u pogledu Simangove vjerodostojnosti predstavljaju novu činjenicu za svrhe preispitivanja.⁶⁸

26. Što se tiče navoda da Simang nije bio prisutan prilikom događaja na područjima Sovića, Doljana, Širokog Brijega i Mostara u periodu od aprila do septembra 1993., pa da stoga nije mogao znati na kom nivou niti na koji način je podnosilac Zahtjeva bio umiješan u te događaje, Žalbeno vijeće prvo napominje da podnosilac Zahtjeva ne pokazuje da predočeni dokazi nisu mogli biti otkriveni uz dužnu revnost i podastrijeti na suđenju. Žalbeno vijeće konkretno napominje da je Mrachacz već svjedočio na suđenju,⁶⁹ te da potvrda o uplati Simangu datira iz 1993.,⁷⁰ to jest, iz vremena znatno prije početka postupka. Žalbeno vijeće takođe primjećuje da u spisima suda u Memmingenu piše da je Simang uhapšen u Njemačkoj 1. juna 1993., i da je bio na izdržavanju kazne u Njemačkoj do 16. juna 1993., što ne isključuje da je Simang mogao prisustvovati događajima koji su doveli do osuda protiv podnosioca Zahtjeva, a koji su se dogodili u aprilu i maju 1993.⁷¹

⁶⁷ Vidi *supra*, par. 11, fn. 20.

⁶⁸ Vidi *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-R, povjerljiva Odluka po Zahtjevu tužioca za preispitivanje ili ponovno razmatranje, 23. novembar 2006., par. 15-17, 60-61. Vidi takođe predmet *Rutaganda*, Odluka po preispitivanju, par. 15-17, u kojoj je Žalbeno vijeće zaključilo da neke informacije u vezi s vjerodostojnošću dva svjedoka predstavljaju nove činjenice, usprkos tome što se o vjerodostojnosti tih svjedoka već raspravljalo tokom cijelog postupka. U Odluci u predmetu *Rutaganda*, Žalbeno vijeće je svoj zaključak utemeljilo na okolnosti da, suprotno ovom predmetu, navodi o vjerodostojnosti svjedoka koje je iznijela strana koja podnosi zahtjev nisu razmatreni tokom prvobitnog postupka pa su predstavljali nove činjenice.

⁶⁹ Žalbeno vijeće takođe napominje da je jedini dokaz koji je podnosilac zahtjeva dostavio kao potvrdu svojih tvrdnji o Mrachaczevim navodnom dokazima, kratka izjava od 17. januara 2007. (dalje u tekstu Izjave, str. 46). Međutim, ovo se dijelom kosi s njegovim navodima zato što Mrachacz navodi da je Simang "definitivno [...] bio u Hercegovini u navedeno vrijeme" (*Ibid.*) Pored toga, Mrachacz izjavljuje da je Simang "želio otići u Njemačku" u maju, a ne da je uistinu i otišao u Njemačku (*Ibid.*).

27. Žalbeno vijeće takođe zaključuje da podnosilac Zahtjeva ne pokazuje da su te navodne činjenice mogle biti odlučujući faktor u Provostepenoj i Drugostepenoj presudi ni da bi ignorisanje tih činjenica rezultiralo neostvarenjem pravde. Žalbeno vijeće u vezi s tim napominje da su svi dokazi koji se temelje na Simangovom svjedočenju na koje se oslanjalo Pretresno vijeće u donošenju svojih zaključaka o individualnoj krivičnoj odgovornosti podnosioca Zahtjeva bili potkrepljeni drugim iskazima.⁷²

B. Naletilićev pritvor u Hrvatskoj prije njegovog premještaja na Međunarodni sud

1. Argumenti strana u postupku

28. Podnosilac Zahtjeva tvrdi da je proveo tri godine u protivzakonitom pritvoru u Hrvatskoj prije nego što je doveden na Međunarodni sud,⁷³ i da je krivično djelo za koje je osuđen u Hrvatskoj bilo smišljeno kao opravdanje za njegovo hapšenje i izručivanje Međunarodnom sudu.⁷⁴ Podnosilac Zahtjeva tvrdi da se ovo protivzakonito lišavanje slobode trebalo uzeti u obzir kao olakšavajuća okolnost na njegovom suđenju pred Međunarodnim sudom i da je Međunarodni sud svojim propustom da to uradi prekršio njegova prava, uključujući i pravo na pravično suđenje.⁷⁵

29. U prilog svom argumentu podnosilac Zahtjeva tvrdi da su slični predmeti u Hrvatskoj, za navodno krivično djelo zbog kog je on uhapšen, odbačeni ili su završili oslobađajućom presudom, što pokazuje da je njegovo zatvaranje bilo neopravdano.⁷⁶ On takođe tvrdi da je

⁷⁰ Vidi Izjave, str. 45.

⁷¹ Vidi Izjave, str. 45-46.

⁷² Vidi npr. Prvostepena presuda, par. 89-94, koja se oslanjala na iskaze Simanga, Mrachacza, svjedoka Q i T; par. 125, 353-369, 438, 453, u kojima se oslanja na iskaze Simanga, Mrachaza, svjedoka TT, B, RR i Salka Osmića; par. 569-597, u kojima se oslanja na Simangov iskaz i Radošev dnevnik; i par. 619 i 631, u kojima se oslanja na iskaze svjedoka U, WW, Simanga i Q.

⁷³ Zahtjev, str. 25.

⁷⁴ Zahtjev, str. 23.

⁷⁵ Zahtjev, str. 22. i 23.

⁷⁶ Zahtjev, str. 25.

ovim dugotrajnim pritvorom prekršen član 5(3) Evropske konvencije o ljudskim pravima (dalje u tekstu: ECHR), njegovo pravo na pravično suđenje na osnovu člana 6 ECHR-a i njegovo pravo na presumpciju nevinosti.⁷⁷ Podnosilac Zahtjeva dalje tvrdi da je dva mjeseca nakon što je pritvoren u Hrvatskoj, Damir Kos, sudija koji je predsjedavao krivičnim postupkom koji se protiv njega vodio u Hrvatskoj, "otišao... u Haag da raspravi" njegov slučaj.⁷⁸ Na temelju gorenavedenog, podnosilac Zahtjeva traži "pregled spisa" (dalje u tekstu: Spisi) iz njegovog predmeta od 1997. godine "kako bi se na suđenju ocijenilo treba li se njegov pritvor koji je izdržavao dok je u Hrvatskoj čekao suđenje uračunati u kaznu zatvora".⁷⁹ Pored toga, podnosilac zahtjeva izgleda da traži da se Damir Kos pozove da svjedoči pred Međunarodnim sudom.⁸⁰

30. Tužilaštvo tvrdi da podnosilac Zahtjeva izgleda traži dva naloga *subpoena*, uključujući "jedan nalog *subpoena* za spise 'iz predmeta Mladena Naletilića, zvanog Tuta, od 1997. godine', i jedan za svjedoka: hrvatskog sudiju Damira Kosa".⁸¹ Tužilaštvo navodi da "oba tipa naloga *subpoena* zahtijevaju da se pokaže koji su prethodni koraci preduzeti kako bi se ostvarila saradnja svjedoka ili države koja posjeduje dokumente", da podnosilac Zahtjeva nije dostavio nijedan za to vezan podnesak,⁸² i da se Zahtjev stoga mora odbaciti.⁸³

2. Analiza

31. Žalbeno vijeće zaključuje da nijedna od tih navodno novih činjenica koje je iznio podnosilac Zahtjeva ne opravdava preispitivanje odluke kako Pretresnog tako ni Žalbenog vijeća. U vezi s tim, Žalbeno vijeće napominje da Spisi koje podnosilac Zahtjeva traži datiraju iz 1997. pa su stoga bili dostupni u vrijeme prvostepenog i drugostepenog postupka, koji su počeli 10. septembra 2001.⁸⁴, odnosno 29. aprila 2003.⁸⁵ Žalbeno vijeće dalje napominje da su

⁷⁷ Zahtjev, str. 23.

⁷⁸ Zahtjev, str. 25.

⁷⁹ Zahtjev, str. 26.

⁸⁰ Zahtjev, str. 25 (gdje se navodi: "Dokaz: Damir Kos, sudija u Hrvatskoj koji treba da se pozove preko Međunarodnog suda").

⁸¹ Odgovor, par. 11.

⁸² Odgovor, par. 12.

⁸³ *Ibid.*

⁸⁴ *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34, javni transkript pretresa od 10. septembra 2001., 10. septembar 2001., str. 1778.

aktivnosti koje podnosioc Zahtjeva navodi u vezi s Damirom Kosom, tačnije, njegova uloga u krivičnom postupku protiv podnosioca Zahtjeva u Hrvatskoj, kao i njegov put u Den Haag kako bi razgovarao o njegovom predmetu, preduzete mnogo prije pretresnog postupka u ovom predmetu. Podnosioc Zahtjeva nije pokazao da su mu te nove činjenice bile nepoznate u vrijeme prvobitnog postupka, a ako je to bio slučaj, ni da njihov previd nije bio posljedica nedostatka dužnog mara. Pored toga, pitanje pritvora podnosioca Zahtjeva u Hrvatskoj prije njegovog premještaja na Međunarodni sud već je bilo pokrenuto i razmotreno u njegovom prvostepenom postupku.⁸⁶ Žalbeno vijeće ponavlja da se termin "nova činjenica" za svrhe preispitivanja odnosi na nove informacije koje imaju dokaznu vrijednost i koje potkrepljuju činjenicu koja nije razmotrena, odnosno uzeta u obzir u prvobitnom postupku. U svjetlu gorenavedenog, podnosioc Zahtjeva nije pokazao u kom smislu takve informacije predstavljaju nove činjenice za svrhe preispitivanja.

32. Takođe, Žalbeno vijeće ne smatra da bi ignorisanje navodnih novih činjenica koje je iznio podnosioc Zahtjeva rezultiralo neostvarenjem pravde. Žalbeno vijeće zaključuje da nijedna od navodnih novih činjenica koje je iznio podnosioc Zahtjeva ne pokazuje da bi se njegov pritvor od strane hrvatskih vlasti prije 18. oktobra 1999. trebao osporavati pred Međunarodnim sudom. Pretresno vijeće stoga nije bilo obavezno da pritvor uzme u obzir kao olakšavajući faktor pri odmjerenju kazne. U pogledu toga, Žalbeno vijeće napominje da su svojim dopisom od 21. maja 1999., hrvatske vlasti obavijestile Međunarodni sud da je podnosioc Zahtjeva bio pritvoren u Hrvatskoj zbog ozbiljnih optužbi koje nisu vezane za

⁸⁵ Vidi *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-A, Obavijest o žalbi Mladena Naletilića, zvanog Tuta, 29. april 2003.; *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-A, Obavijest o žalbi na presudu u predmetu br. IT-98-34-T od 31. marta 2003. u predmetu *Tužilac protiv Vinka Martinovića*, 29. april 2003.

⁸⁶ Prvostepena presuda, par. 784. Vidi takođe *Tužilac protiv Mladena Naletilića, zvanog Tuta, i Vinka Martinovića, zvanog Štela*, predmet br. IT-98-34-T, Dodatni argumenti optužbe o odmjerenju kazne, 21. februar 2003., par. 19-21 (gdje se navodi da "Prema informacijama dobivenim od hrvatskog Ureda za suradnju s Međunarodnim sudom, Mladena Naletilića su hrvatske vlasti uhapsile 24. februara 1997., a optužnica protiv njega je izdana 20. avgusta 1997. [...] i "zbog Naletilićevog premještaja pod nadležnost Međunarodnog suda, prvostepeni postupak protiv [njega] pred Okružnim sudom u Zagrebu nije nikada zaključen.")

zločine za koje je nadležan Međunarodni sud.⁸⁷ Žalbena vijeće smatra da podnosilac Zahtjeva nije ničim potkrijepio svoje tvrdnje koje ukazuju na suprotno.

33. Što se tiče zahtjeva da mu se stavi na raspolaganje sva korespondencija iz perioda prije 1997., Žalbena vijeće takođe napominje da svi zahtjevi za izdavanje naloga za dostavu dokumenata ili informacija nekoj državi podliježu odredbama pravila 54bis Pravilnika i da podnosilac Zahtjeva ne pokazuje da li su ranije preduzeti ikakve razumne mjere za dobivanje dokumenata ili informacija iz Hrvatske.⁸⁸ Zahtjev da se g. Damir Kos pozove pred Međunarodni sud nije precizan i ne doseže zahtijevani nivo dokazivanja da se pokaže da postoji razuman osnov za pretpostavku da će g. Kos vjerovatno pružiti informacije koje će biti od pomoći u tom postupku.⁸⁹

V. DISPOZITIV

Iz gorenavedenih razloga, Žalbena vijeće,

ODBACUJE Zahtjev.

⁸⁷ Dopis, prof. Zvonimir Šeparović, predsjednik Savjeta za suradnju s Međunarodnim sudom, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, upućeno gđi Dorothee de Sampayo-Garrido Nijgh, sekretaru Međunarodnog suda, 21. maj 1999.

⁸⁸ Pravilo 54bis Pravilnika u jednom svom dijelu predviđa: "(A) Strana koja na osnovu pravila 54 traži izdavanje naloga kojim se nekoj državi nalaže da dostavi dokumente ili informacije mora to pismeno zatražiti od nadležnog sudije ili pretresnog vijeća i mora: (i) definisati u mjeri u kojoj je to moguće dokumente i informacije na koje se zahtjev odnosi; (ii) navesti na koji način su oni relevantni za neko pitanje pokrenuto pred sudijom ili pretresnim vijećem i potrebni za pravično presuđivanje o toj stvari; i (iii) objasniti koje je korake podnosilac zahtjeva preduzeo kako bi osigurao pomoć te države."

⁸⁹ Vidi npr. *Tužilac protiv Šefera Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. jun 2004., par. 6, 8.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija Fausto Pocar,
predsjedavajući

Dana 19. marta 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]